

škody, a vyhověla právem dotazu pouze sdělením, že pátrání po vozu zůstalo bezvýsledným. Promlčení náhradního nároku běželo tudíž i po dopisu ze dne 4. prosince 1920 dále a bylo skončeno před podáním žaloby, po případě před mimosoudním uplatněním nároku, jež stalo se teprve dopisem ze dne 4. ledna 1922. Bylo proto vyhověti námitce promlčení a žalobu zamítnouti.

Čís. 2495.

Není zakázaným a neplatným obchodem, objednal-li si kdo u banky cizí valutu za účelem dovozu zboží, prohlásiv, že dovozní povolení dodatečně předloží, a banka mu pak žádanou valutu opatřila. Příkaz zákazníka, by banka opatřenou valutu dále prodala, není »disposicí« ve smyslu nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Rv II 460/22.)

Žalovaný koupil dne 6. září 1920 od žalující banky 300.000 německo-rakouských korun, by zaplatil zboží, jež chtěl odebrati z Vídně. Na zakoupené německo-rakouské koruny žalovaný u žalující banky část zaplatil, nechav peníze u ní ležeti a přikázav jí později jich prodej. Žalobkyně, tvrdíc, že zůstalo z obchodu toho neuhrazeno 6408 Kč, domáhala se jich žalobou, již o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: První soud uznal, že mezi oběma stranami dojednané právní jednání odporuje zákonnému zákazu, poněvadž nebylo předloženo potřebné dovozní povolení, a žalobní žádost zamítl. Žalobkyně brojí proti právnímu názoru prvního soudu jako nesprávnému, poukazuje k tomu, že nařízení vlády ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. neobsahuje ustanovení, jež by zakazovalo nákup (prodej) cizozemských valut v tuzemsku, a že žalobkyně vymohla si též povolení bankovního úřadu k tomuto obchodu. Než odvolatelka přehlíží ustanovení Šu 3 (1) onoho nařízení, podle něhož smí dojiti k dispozicím s cizozemskými platidly jen k účelům, v nařízení za přípustné uznaným, a to jen tehdy, dojedná-li se obchod v bance, že pro nákup (prodej) valut v tuzemsku není výjimky ze zákazu a že, jedná-li se o dovoz zboží z ciziny, jako v tomto případě, dovozce, by si opatřil cizozemská platidla, musí bance předložiti dovozní povolení, vydané příslušným úřadem. Odvolatelka míní sice, že nedostatek předlohy dovozního povolení nahradí se povolením bankovního úřadu, než neprávem: Bankovní úřad může dispoice s cizozemskými platidly povolit, avšak jen v případech, uvedených v Šu 4 (2); jedná-li se o dovoz zboží, jest zachovati postup upravený v Šu 4 (1) a v Šu 5 nařízení, jenž vylučuje spolučinnost bankovního úřadu a kde jest předložení vývozního povolení, k jehož vyhotovení bankovní úřad není příslušným, označeno za nutné. Nelze též přehlédnouti, že v žádosti za povolení výplaty 800.000 K různým osobám, mimo jiné též žalovanému, neděje se zmínka o tom, že cizozemské peníze, jež bylo vyplatiti žalovanému, mají sloužiti k zaplacení zboží, z ciziny odebraného, a že bankovnímu úřadu tento účel peněz nebyl znám. Tím padá též námitka odvolatelky, že bankovní úřad nesměl by výplatu nikdy po-

voliti, kdyby tento obchod byl zakázán. Žalobkyně nemůže se odvolávat na to, že byla žalovaným uvedena v omyl, poněvadž škoda, jež jí vzešla koupí a prodejem, nevznikla nesprávným postupem žalovaného, nýbrž nezachováním zákonných předpisů. Že banky a jiné oprávněné ústavy nesmějí prodávati cizí platidla ani pro tuzemsko, plyne i z jiných ustanovení citovaného nařízení, tak z ustanovení Šu 14, podle něhož banky a jiné stejně oprávněné ústavy mohou cestujícím do ciziny bez zvláštního povolení prodati jen omezené částky v cizích penězích. Kdyby byl prodej cizozemských peněz pro tuzemsko volným, bylo by zbytečným ustanovením, že ku prodeji větších částek je třeba vymoci povolení, a bylo by bývalo nutno jen vývoz přes hranice učiniti závislým na zvláštním povolení. Odvolatelka poukazuje k tomu, že nejde o valutový obchod, poněvadž valuta nebyla žalovanému vyplacena. Než ani tato námitka není případnou. § 3 (1) zmíněného nařízení vlády zakazuje ovšem jen dispoce cizozemskými platidly a mohlo by se připustiti, že v nákupu německo-rakouských peněz, pokud zůstanou u banky na jméno kupitele, nespočívá ještě dispoce cizozemskými platidly. Než žalobkyně sama udává, že pro žalovaného opatřené cizí peníze na jeho příkaz opět prodala; že však v příkazu prodeje cizích hodnot spočívá dispoce těmito hodnotami, o tom nemůže býti zajisté pochybnosti. Žalovaný tudíž disponoval cizími platidly, nepředloživ zákonem předepsaného dovozního povolení, a žalobkyně dispoce žalovaného vyhověla. Uzavřela tudíž obchod shora zmíněným nařízením zakázaný a nemůže požadovati náhradu škody, jež jí tím vzešla. Názoru odvolatelky, že jde o přestupek administrativního předpisu, nelze přisvědčiti.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a nařídil soudu prvé stolice, by ve věci dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Obě nižší stolice vycházejí s toho stanoviska, že opatření rakouských korun a jich prodej na účet žalovaného byl bez předložení dovozního povolení podle nařízení vlády republiky Československé ze dne 28. listopadu 1919 čís. 644 sb. z. a n. neplatným, že žalobkyně uzavřela obchod, tímto nařízením zakázaný, a že nemůže proto požadovati náhradu škody, jež jí tím vzešla. Podle Šu 2 cit. nařízení smějí oprávněné banky, k nimž, jak jest nesporno, náleží i žalobkyně, cizozemská platidla volně kupovati, směňovati, v zástavu bráti, zápůjčkou nebo na úvěr získávati. § 3 téhož nařízení praví, že d i s p o s i c e cizozemskými platidly smí se dít jen k účelům podle tohoto nařízení přípustným, a § 4 ustanovuje, že do ciziny smějí oprávněné banky n a k l á d a t i cizozemskými valutami jen k účelům nákupu a dovozu zboží z ciziny, kdežto d i s p o s i c e k jiným účelům jsou dovoleny jen se svolením bankovního úřadu. Z toho plyne, že n i k o l i j i ž n á k u p a opatření cizozemské valuty vubec, nýbrž pouze dispoce s ní jest nepřípustna k účelům, v nařízení tímto nedovoleným. Jest tedy podle toho také dovolena úmluva s oprávněnou bankou o opatření cizozemské valuty v předpokladu, že ji bude užito pouze k účelům podle tohoto nařízení přípustným. V tomto případě tvrdí žalobkyně, že žalovaný potřeboval valutu k účelům dovoz-

ním, t. j. k nákupu zboží ve Vídni a že proti svému slibu dovozního povolení nepředložil. Podle §u 5 musí sice ten, kdo chce dovézt z ciziny zboží, předložit bance za účelem opatření valuty povolení k dovozu, na němž banka potvrdí, kterou valutu a v jaké výši mu přidělila. Z tohoto ustanovení nelze však s naprostou určitostí dovodit, že by žadatel nemohl povolení k dovozu oprávněné bance předložit dodatečně. Vychází-li se se stanoviska, že nikoli opatření cizí valuty, nýbrž teprve dispoice s ní jest obmezena citovaným vládním nařízením, nelze přes ustanovení §u 5 odmítnouti jako nepřípustnou úmluvu toho druhu, že banka na žádost dovozce a na jeho účet mu napřed opatří cizozemskou valutu, kterou mu pak na předložení dovozního povolení přidělí. Objednal-li si tedy žalovaný u žalobkyně rakouské koruny za účelem dovozu zboží a prohlásil-li, že dovozní povolení dodatečně předloží, a zaopatřila-li mu žalobkyně, jak tvrdí, bezelstně žádanou valutu, nebylo by lze takovýto obchod pokládati za zakázaný a neplatný. Pak-li však žalovaný reální obchod jen předstíral a spekulací úmysly žalobkyni zatajil, musí škodu z toho povstalou sám nésti a nemůže ji svalovati na žalobkyni, jež o těchto jeho úmyslech nevěděla. Zbývala by ještě otázka, zda byl prodej rakouských korun, který žalobkyně později k příkazu žalovaného provedla, dispoicí ve smyslu shora citovaného nařízení. Kromě případu §u 14, který zde v úvahu nepřichází, jedná nařízení o dovoleném nakládání s cizozemskými platidly v §u 4, v němž rozeznává dispoici k účelům nákupu a dovozu zboží z ciziny a dispoici k jiným účelům (splácení starých dluhů, nákup cenných papírů a nemovitostí v cizině, půjčky na ně, vyživovací příspěvky a pod.). Sejde-li s dovozu zboží, má to banka podle posledního odstavce §u 5 oznámiti revisnímu odboru ministerstva financí a podle výnosu ministerstva financí ze dne 1. dubna 1920, čís. 32.505 hodnotnou valutu nabídnouti bankovnímu úřadu, nebo může nehodnotnou valutu na vlastní účet na burse prodati, poněvadž povinnosti k odvodu nehodnotné valuty není. Z toho plyne, že příkaz žalovaného, by žalobkyně rakouské koruny na jeho účet prodala, není dispoicí ve smyslu shora citovaného nařízení, nýbrž oznámením stornu celého obchodu a prohlášením, že koupennou valutu disponovati nechce. Žalobkyně byla tedy oprávněna pokládati příkaz žalovaného za storno a poněvadž šlo o valutu nehodnotnou, ji na účet žalovaného prodati, a jest tedy také oprávněna zaplacení pohledávky z toho vyplývající od žalovaného žádati. V tomto směru jest tedy důvod čís. 4 §u 503 c. ř. s. opodstatněn. Ježto však nižší soudy se nezabývaly ostatními námitkami žalovaného, zůstalo řízení neúplným.

Čís. 2496.

Neoprávněné obchodování s valutou, ať cizozemskou, ať domácí (nařízení ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n.) jest neplatným, třebaž se smlouva stala v cizozemsku.

(Rozh. ze dne 10. dubna 1923, Rv II 462/22.)

Videňská banka koupila v listopadu 1920 od žalovaného tuzemce 500.000 Kč za 2,712.000 Krak. a, ježto žalovaný Kč nedodal, kryla se